

De vliegende molen

Een verhaal voor Kerstmis 2017

Pol Hendrix

Logboek Mo'6 – missie 'Ijstijd' – ref.co. 014.32.1697 – risk level 1

Geland op voorziene coördinaten / dringende herstelling nodig aan het verhuilingssysteem.

Boer Cornelis Verbeelen was een kerstekind, maar omdat hij zijn verjaardag niet op het grote feest zelf wilde vieren, vierde hij het naar goede gewoonte twee dagen eerder. Ook vanavond op de drieëntwintigste december van het jaar onzes heren 1697 werd menige pot gerstenat op zijn goede gezondheid leeggedronken. Toen baas Joris Maes zijn herberg Sint-Sebastiaan wilde sluiten moest hij boer Cornelis en zijn gezellen toch met enige zachte dwang uit zijn etablissement verwijderen. Dat lukte wel want zelfs in beschonken toestand was Cornelis een heer in de omgang.

De winterkou overviel Cornelis wel erg hard toen hij in de bevroren sneeuw stond. Snel trok hij zijn muts zo ver mogelijk over zijn oren en trok zijn hoofd diep in zijn kraag. Het was donker want de maan liet zich maar af en toe zien tussen de wolken. Hij richtte zich op de lantaarn onder het Mariabeeld op de hoek van de Rozensteeg en wist

dat hij rechts daarvan dwars door de kouter van Joris Vermaelen tot bij zijn eigen erf kon komen. Strompelend in het donker ging hij vastberaden, langs wat hij dacht dat een rechte lijn was, recht naar huis. Maar halverwege liep hij in het stikdonker pardoos tegen een groot voorwerp aan, waardoor zijn rode neus nog roder werd en hij achterover op de harde kleigrond terechtkwam. Een geluk dat er sneeuw lag. En boer Cornelis Verbeelen verloor het bewustzijn.

'Adriaan!' 'Katrijn!' 'De pap wordt koud!' Op de zolder van de Laerhoeve trokken broer en zus gauw hun kleren aan want het was veel te koud om lang in hun nachthemd te blijven staan. Samen stommelden ze de trap af en het ging erom wie het eerst aan tafel zat met de handen gevouwen, klaar voor het gebed. Toen zagen ze pas dat op de plaats van hun vader een vreemde man zat. Meteen stoven ze van tafel weg, elk naar een kant van mama's rokken, die bij de haard in de pap stond te roeren. 'Zeg liever netjes goedemorgen tegen meneer Mo Lenaar,' zei hun moeder zachtjes.

‘Jullie vader heeft deze nacht een ongelukje gehad en meneer Lenaar heeft hem naar hier gebracht.’ Adriaan was er niet gerust in. Argwanend bekeek hij de vreemdeling van boven tot onder of dan toch het stuk dat boven de tafel uitstak. Hij schatte dat hij misschien wel meer dan zes voet lang was. Hij had een smal gezicht en lange bakkebaarden. Een ongewoon hoge hoed stond naast hem op tafel. Hij droeg een brede mantel met grote kraag en pelerine. Een lange sjerp rond zijn hals geslagen, verborg grotendeels een felrode plastron in een groene jas. Hij had nooit eerder iemand gezien die zo gekleed was. Wie zegt dat die rare snuiter geen struikrover is? Zijn zus had een beter gevoel bij deze lange man en ging meteen een buiging voor hem maken. ‘Zeg maar gewoon Molenaar,’ zei de lange man, ‘of Mo – nog beter!’ ‘Wie heet er nu Mo?’ dacht Adriaan die plichtshalve even knikte en gauw zijn pap begon op te lepelen, zonder zijn ogen van hem af te houden. ‘Eet maar flink, kinderen, want het is al licht en jullie moeten weduwe Verstuyf nog haar pap brengen. Het mensje heeft zeker grote honger.’ Ach, die slaapt nog, dacht Adriaan, die Mo nog steeds in het oog hield en ondertussen een pet op zijn hoofd geduwd kreeg. Moeder Marie-Jeanne bond er nog een sjaal rond en hij stapte in zijn klompen. Wanneer beide kinderen volledig ingeduffeld klaarstonden en Marie-Jeanne een kleine melkbus pap aan Katrijn gaf, zei Mo: ‘Wacht, ik ga met jullie mee, anders lopen jullie misschien ook nog ergens tegen,’ voegde hij er lachend aan toe. Knipogend naar moeder Verbeelen boog hij zich voor haar én voor de lage voordeur, waarna hij zijn hoge hoed opzette.

Ze waren nog maar net het erf afgestapt en wilden naar rechts het bruggetje over de Vuylbeek over om naar weduwe Verstuyf te gaan, toen ze links midden in het veld een windmolen zagen staan, een soort bovenkruier. ‘Hé,’ riep Adriaan, wijzend, ‘die stond er gisteren nog niet!’ ‘Nee,’ zei Mo, ‘die heb ik daar deze nacht neergezet, net voordat je vader er in het donker was tegen gelopen. ‘Die heb ik daar deze nacht neergezet,’ imiteerde Adriaan, ‘dat zal wel!’ ‘Moesten jullie geen warme pap wegbrengen,’ vroeg Molenaar langs zijn neus weg. ‘Trijn, loop gauw en breng haar pap,’ riep Adriaan, die altijd al vond dat hij zijn zusje mocht commanderen omdat hij twee jaar ouder was. En alhoewel zij het daarmee niet eens was, liep ze toch gauw weg om zo snel mogelijk terug te kunnen keren.

Mo en Adri waren bijna bij de vreemde molen toen Trijn hen hijgend had ingehaald. ‘Hoe kan dat nu?’ riep Adri, met zijn armen zwaaiend. ‘Je kan toch niet in één nacht een molen bouwen en al helemaal niet in de winter en al zeker niet in je eentje!’ ‘Je hebt gelijk,’ zei Mo rustig, terwijl ze samen omhoog naar de molen keken. ‘Dat kan niet ... Ik heb hem dan ook niet gebouwd; ik heb hem hier gewoon neergezet.’ ‘Hoezo, neergezet,’ krijste Adriaan, ‘zoals je een emmer neerzet, bedoel je – of wat?’ ‘Ja, want stel je voor,’ zei Mo, terwijl hij zich samenzweerderig naar hen toe boog, ‘dat deze molen geen gewone molen is, maar ... een vliegende molen ...’

Logboek Mo'6 – missie 'Ijstijd' – ref.co. 014.33.1697 – risk level 3
Twee jeugdige autochtonen aan boord genomen voor observatie.

Al eeuwenlang droomde de mens ervan om te kunnen vliegen zoals de vogels, maar nog nooit was iemand erin geslaagd. En nu beweert die lange vreemdeling dat zijn molen kan vliegen. Zelfs als hij zichzelf vleugels aanbond, kon hij niet vliegen, wist Adriaan en nu beweerde deze mens dat zoiets zwaars als een windmolen kon vliegen. Nadat ze binnen waren gestapt herkende hij niks van wat hij ooit in de molen van Pieter Vermeulen had gezien. Het dorp had nu geen molenaar meer want Pieter was naar Holland gegaan om tegen de Fransen te vechten, nadat zijn vrouw en kind waren gestorven van de honger en de kou. Al meer dan honderd jaar waren de winters bijzonder streng en de zomers te nat waardoor er te weinig geoogst kon worden. En als er een leger uitgehongerde soldaten langskwam namen die alles mee wat eetbaar was, om over dievenbendes en besmettelijke ziektes maar te zwijgen. Adri en Trijn hadden geluk dat hun ouders spaarzame en hardwerkende mensen waren, die er toch nog in slaagden om groenten te kweken en die goed te verbergen als 't nodig was. Heel het dorp kende Marie-Jeanne en Cornelis Verbeelen omdat zij altijd klaar stonden om mensen in grote nood te helpen. Nu stonden ze daar in die molen die aan de binnenkant niks van een echte molen had: geen molenstenen, geen raderen, geen trechters, geen katrollen. Alles zag er nieuw uit en hij vroeg zich ook af waarvan die molen was gemaakt. Het leek niet op hout, maar ook niet op metaal of steen of glas. Het voelde heel vreemd aan. Via een wenteltrap klommen ze naar boven en daar stond in het midden een grote bak met venstertjes in waar

licht uit scheen. In sommige meende Adri cijfers en letters te zien en vreemde tekeningen die vanzelf veranderden. Boven zag hij de binnenkant van de molenkap, maar die zag er helemaal niet normaal uit, voor zover hij verstand had van molens.

‘Zullen we vliegen?’ vroeg Mo plots. Waarop Katrijn, die te jong was om daar het gevaar van in te zien, jubelde: ‘Ja-ja-ja!’ Toen Mo hem aankeek, zei Adri laconiek: ‘Ach ja, waarom niet? Laten we de ganzen achternagaan.’ ‘OK,’ zei Mo en hij raakte een van de venstertjes aan. ‘Ga even daar staan en pas op,’ zei Mo. Voor dat Adri zich kon afvragen wat ‘oké’ kon betekenen, schoof de molenkap open en ook de bak met de venstertjes. Toen kantelde de bovenas tot die rechtopstaand in de bak was opgenomen, waar nu allerlei rare geluiden uitkwamen. Hij zag nog net hoe de wieken nu boven hun hoofden waren, toen de molenkap weer dichtschoof. Hij hoorde hoe de wieken begonnen te draaien en liep naar een van de raampjes in de wand om ze steeds sneller te zien gaan, tot ze zo snel draaiden dat hij ze niet meer kon zien. Toen voelde hij de molen bewegen en hij zag door het raampje hoe het landschap onder zich steeds verder weg leek en toen zag hij dat het dan toch waar was, wat werd beweerd, dat de aarde rond was. En dan werd het donker, maar binnen in de molen werd het licht. Hij voelde zich erg duizelig en zag hoe zijn zusje ook maar wankel op haar benen stond. Net toen hij wilde vragen waar al dat licht vandaan kwam, zei Mo: ‘Hou je vast, we gaan naar beneden.’ Even leek het alsof hij gewichtloos was en toen viel hij plots op de vloer en rolde tegen Trijntje aan. Dan leek het alsof de molen niet meer bewoog. ‘Zijn we er?’ vroeg Katrijn. ‘Kijk maar,’ zei hij. Ze strompelden recht en keken elk door een raampje. Het was donker buiten, maar toch was er ook veel licht. Ze vlogen langzaam over een grote stad en overal waren lichten: achter de vensters van de huizen, op palen in de straten, op de torens van de kerken en ook lichten die bewogen door de straat, witte en rode op karren die vanzelf reden. Waar zijn we nu aanbeland, vroeg Adriaan zich af. Molenaar legde uit dat de molen niet alleen kon vliegen naar alle mogelijke plekken op aarde, maar dat hij ook naar vroegere tijden kon vliegen of naar tijden die nog moesten komen. ‘Ik ben zelf afkomstig uit een verre toekomst en ik word er op uit gestuurd om het verleden te bestuderen.’ Mo was een zogenaamde ‘tijdmaler’, de zesde in een rij van twaalf. Hij onderzocht vooral de oorzaken

en gevolgen van de ‘kleine ijstijd’ die in Europa in de zestiende en zeventiende eeuw zo veel ellende heeft veroorzaakt. ‘We zijn nu in de stad waar jullie zeker al wel eens met jullie vader zijn geweest, maar dan in het jaar 2017.’ Tweeduizendzeventien? Dat klonk wel héél ver weg, vond Adri.

Logboek Mo'6 – missie 'Ijstijd' – ref.co. 014.34.1697 – risk level 5
Geland in CITY 766 anno 2017 / jongeren hebben tijdreis zonder negatieve gevolgen doorstaan / begin confrontatie met elektronisch tijdperk.

Mo zette de molen neer boven op een groot dak waar verschillende van die rare karren zonder paarden stonden. ‘Dit noemen ze een parkeergarage,’ zei hij terwijl ze hem niets begrijpend aankeken, ‘en nu gaan we met de lift naar beneden. ‘Wat is een lift?’ vroeg Trijntje. Ze kwamen bij een metalen deur en nadat Mo tegen een groen lichtje in de muur had geduwd, ging de deur vanzelf open en stapten ze samen in een verlichte kamer, die, nadat de deuren waren dichtgegaan even schudde. ‘Dit is een lift,’ zei Mo. Algauw klonk er een ‘ping’ en de deur ging weer open en Mo nam hen mee de straat op. Ze hadden amper de kans om zich erover te verbazen. Adri en Trijn waren inderdaad met hun vader al wel eens in de stad geweest en hij wist nog hoe vreselijk het daar had gestonken, maar wat hij nu rook was nog veel erger, hij werd er misselijk van. Maar toen kwamen ze bij een bakkerszaak en daar was de geur veel aangenamer. Hmm, ze drukten hun neuzen tegen het grote raam aan waarachter weer veel licht was en vooral zoveel gebak en koeken en onbekende dingen die ze nog nooit eerder hadden gezien. Tussen al dat lekkers stond een vreemde pop die bewoog en waar muziek uitkwam. Het was een dikke man met een grote baard in een rood wambuis en muts, met wit bont afgezet die in een slee zat. Zo ’n dikke man had hij nog nooit gezien, die moest wel heel rijk zijn. ‘Kom maar mee naar binnen,’ zei Mo. Toen hij de deur opendeed klonk er weer een ‘ping’ en opnieuw kleefden ze vol verwondering tegen het glas waarachter al dat schijnbare lekkers lag uitgesteld. Mo bestelde iets bij een mevrouw en plots kregen ze van hem een dikke koek met rozijnen. Die pakten ze gretig aan, want honger hadden ze wel. Dan zagen ze hoe hij iets dat leek op een glanzende speelkaart in een ding stak met een gleuf en op enkele knopen drukte. Daarmee had hij betaald, legde Mo uit en Adri had geen zin

om dat te begrijpen; hij had veel meer zin in zijn lekkere koek.

Toen ze buiten kwamen zag hij vele mensen kriskras door elkaar lopen en verschillende van hen hielden zo 'n glanzende kaart of iets dat er erg op leek tegen hun oor of ze hielden het voor zich en tikten er verwoed met hun vingers op. Hij vroeg waarom ze dat deden en Mo legde uit dat ze daarmee konden praten met mensen overal in de wereld. Hij begreep er weer niets van en al die mensen die ze tegenkomen op straat lopen ze gewoon voorbij ...

Mo liep met hen door de drukke winkelstraat. Overal klonken er liedjes in een taal die ze niet kenden. Sommige mensen keken hen vreemd aan, de kinderen waren nu eenmaal in de klederdracht van rond 1700 – al dachten velen dat ze gewoon verkleed waren voor de kerstmarkt.

Plots rende Trijntje vooruit naar de vitrine van een grote speelgoedwinkel. Wat een wonderlijke dingen allemaal en zoveel kleuren. Ondertussen sprak een man Mo aan omdat hij hem meende te herkennen. Terwijl zij in gesprek waren was Trijntje de winkel ingestapt. 'Waar is ze naartoe?' vroeg Mo aan Adri, toen de man was verdergegaan en hij haar niet meer zag. 'Ik denk dat ze daar naar binnen is gegaan,' zei hij, naar de speelgoedwinkel wijzend. Mo Lenaar nam Adriaan bij de hand en snel stapten ze ook de winkel binnen. Nu was het de beurt aan Adri om zich te verbazen over al die rekken met kleurrijke dozen, waarbij hij zich niet kon voorstellen waartoe al deze vreemde dingen dienden. Hij keek er in elk geval met heel andere ogen naar dan de kinderen van 2017. Plots zagen ze Trijntje vóór de winkel op straat staan, wanhopig om zich heen kijkend. Snel baanden ze zich een weg tussen de kooplustigen, maar buitengekomen zagen ze haar niet meer. Mo vroeg aan een bedelares die daar zat of zij haar had gezien. Ze zei dat de kerstman haar had meegenomen. 'Misschien brengt hij haar naar het politiekantoor,' dacht hij, 'of naar de kerstmarkt ... Dat is beide dezelfde richting uit. OK.' 'Kom,' zei hij en hij trok Adri bijna omver toen hij met snelle pas vertrok.

Een kerstman, dat is zoals een Nederlandse Amerikaan: 'die zie je al van verre staan'. De eerste rode muts was een misser, die stond met een bel te zwaaien bij een giftenpot van het Leger des Heils. 'Daar,' riep Adri en hij wees naar de overkant van de straat en ja, daar liep hij met Trijntje naast zich. 'Hohoho,' riep Mo, die dacht dat hij kerstmans kon spreken. 'Jij bent in goede

conditie,' zei Molenaar, 'we lopen al een heel eind achter je aan. Dat meisje hoort bij ons.' Toen de kerstman zag hoe Adriaan en Katrijn elkaar omhelsden, zei hij tegen Mo, terwijl hij op zijn buik klopte: 'Allemaal vulling. Ik wilde alleen maar helpen.' 'Waarvoor toch bedankt,' zei Mo, 'maar gij jij nu maar weer aan een balkon hangen,' voegde hij er lachend aan toe. Niemand begreep wat hij bedoelde. Gelukkig was het trio weer compleet.

Ze kwamen bij de grote kerk waar ze met hun vader al wel eens waren geweest. Hun vader had hen verteld hoe vroeger de geuzen de kerk helemaal wit hadden laten kalken en vele beelden en schilderijen hadden opgebrand. Maar nu konden ze weer hun ogen uitkijken. Toen kwamen ze bij grote beelden van Jozef en Maria bij het kindje Jezus in het stro. Een kerststal hadden ze bij hen in de kerk ook al wel eens gezien, meestal met herders erbij en de drie koningen en engelen. Deze kerststal vonden ze nogal simpel. 'Als je door de tijd kunt vliegen,' vroeg Adri, 'heb jij dan ook al Jezus zien geboren worden?' Mo aarzelde even. 'Zo ongeveer wel,' zei hij, 'maar ik ga je er niets over vertellen want het verhaal dat jullie kennen, is veel mooier dan de feiten.' 'Wat zijn feiten?' vroeg Trijntje. Interessante vraag, dacht Mo. 'Kunnen we niet eens gaan kijken?' vroeg Adri. 'Beter van niet,' antwoordde Molenaar. 'Je moet echt niet tweeduizend jaar terugreizen om Jezus te zien geboren worden,' zei hij. Jezus wordt immers ook in jou geboren, iedere keer wanneer jij doet als Jezus.' 'Die Molenaar is toch een rare,' dacht Adri, 'hoe kan Jezus nu in mij geboren worden?' 'Goed zijn voor de mensen om je heen,' ging Mo verder, 'en niet eerst aan jezelf denken, daar gaat het om – zo wordt Jezus geboren. Denk maar aan wat jullie ouders doen voor de mensen.' Ja, dat begrepen ze dan wel. 'Weet mama waar wij zijn,' vroeg Trijntje zich plots bezorgd af. 'Maak je geen zorgen,' zei Mo, 'ik heb je moeder beloofd dat ik jullie weer op tijd terug zou brengen om Kerstmis te vieren.' 'Wij hebben nog nooit Kerstmis gevierd,' zei Adriaan. 'Met Kerstmis moeten we vooral veel bidden en naar de kerk gaan, waar het heel koud is.' 'Gaan wij dan een feest vieren?' vroeg Katrijn voorzichtig, 'Ook met versieringen zoals hier?' 'Misschien wel,' zei Mo, die begreep dat hij beter op zijn woorden moest letten. Ik zal gisteren nog eens terugkomen, dacht hij. 'Kom, we gaan weer naar de molen'.

Teruggekeerd naar startcoördinaten / jeugdige
autochtonen thuis afgeleverd / vertrek naar CITY 44
voor catering.

Boer Cornelis Verbeelen wist niet wat hij zag toen hij op kerstmorgen in de kamer kwam en overal lekker eten zag en rare versierselen en er stond warempel zelfs een boom naast de haard, ook versierd. ‘Wat een gekheid,’ dacht hij. ‘Marie-Jeanne,’ riep Cornelis, ‘ze hebben ingebroken!’ De kinderen kwamen ook naar beneden en keken elkaar veelbetekenend aan. Ze wisten dat Molenaar was teruggekeerd, maar toen ze buiten keken, zagen ze nergens de molen staan. Zouden ze hem ooit nog weerzien?

Die middag was het feest ten huize Verbeelen. Vele mensen uit het dorp waren erbij en kunnen ervan meespreken. Maar het zou nog jaren duren vooraleer er ook in andere huizen versierde bomen in de kamer werden neergezet. Die nacht meende iemand een vallende ster te hebben waargenomen, maar wij menen dat het een vliegende molen was.